

Czego uczą nas Bałkany

FESTIWAL | Oliver Frlić, Laibach, Danuta Stenka, Jan Peszek, Mariusz Bonaszewski będą gośćmi Malty w Poznaniu. Otworzy ją rowerowa parada przygotowana przez rapera Luca.

JACEK CIEŚLAK

Tegoroczna edycja poznańskiego festiwalu potrwa od 16 do 25 czerwca, a odbywać się będzie pod hasłem „My, Naród; My, Bałkany; My, Wschód; My, Europa; My, Inni”.

Na plakatach hasło widnieje zamazane.

– Przekreślenie nie oznacza, że słowa tworzące przesłanie są nieważne. Domagają się jednak nowej definicji – powiedział Michał Merczyński, dyrektor Malta Festival Poznań. – Hasła te nawiązywały niegdyś do idei demokratycznego społeczeństwa, w którym liczy się głos każdego członka wspólnoty. We współczesnej Polsce coraz rzadziej słyszymy o kreatywnej i aktywnej roli społeczeństwa obywatelskiego. Coraz częściej za to o narodowej dumie, religijno-etycznej identyfikacji, nieokreślonej wspólnocie, którą ma definiować zestaw

nie dzieją się sprawy, które pełnią funkcję laboratorium przyszłości dla Europy. Pierwotnie myśleliśmy przede wszystkim o tym, żeby przypomnieć historię, która u nas nie jest dobrze znana. Ale życie nas dogoniło. Na razie nie ma u nas wojny, ale mechanizmy przemocy, wrogości i izolacjonizmu zaczynają się u nas pojawiać.

Polityczny aspekt tegorocznego festiwalu podkreślił także jego kurator Oliver Frlić, o którym jest w Polsce głośno również dzięki spektaklowi „Kłątwa” w Teatrze Powszechnym.

– Na mocy wyboru części swoich obywateli Polska stała się jednym z fundamentów nowego prawicowego populizmu w Europie – zauważył Frlić. – Zawładnęła nią absurdałna prawicowa histeria, skierowana przeciw uchodźcom, chociaż praktycznie ich tutaj nie ma. Przygotowaliśmy program w momencie, w któ-



♦ **Laibach** będzie gwiazdą muzyczną festiwalu. Zagra 24 czerwca w Parku Wieniawskiego

Turbofolk, mariaż ludowych melodii z techno i dance, w latach wojny zagrzewał do bitwy żołnierzy, a treści podsycali nacjonalizm.

Anonimowy kolektyw Janez Janša przedstawi „The Republic of Slovenia”. Przedstawienie zamówił Mladinsko Theatre z Lublany, z okazji 60-lecia istnienia, a opowiada o czasach ostatniej wojny na Bałkanach i działaniach politycznej mafii zamieszanej w nielegalny handel bronią. Serbska artystka Milica Tomić przyjedzie z projektem „Four Faces of Omarska”, opowiadającym o

jak i rowery napędzane są przez siłę ludzkiego ciała. Rowery i orkiestry dęte są ekologiczne. Startujemy z placu Mickiewicza i kończymy na placu Wolności, gdzie odbędzie się koncert wielkiej stuosobowej orkiestry, stworzonej z wielu mniejszych orkiestr – m.in. polskich i romskich. A ja będę rapował. Proszę pamiętać o dzwonkach i trąbkach, bo się nam na pewno przydadzą!

– Koncert odbędzie się tam, gdzie działa otwarty dla wszystkich Generator Malta, zorganizowany po raz pierwszy pięć lat temu – dopowiada Michał

luje. Poprzez różne działania, w tym warsztaty, spróbujemy mur zdekonstruować. Na murze twórcy komiksów, rysownicy stworzą opowieść, jak do tego doprowadzić. Zaprośiliśmy też artystów z całego świata, na których życie wpłynęło istnienie muru. Opowiedzą nam o tym, podzielią się z nami doświadczeniami.

Zobaczymy też na Malcie najciekawszych europejskich artystów. Kate McIntosh zaprezentuje „In Many Hands”. Na pograniczu wideo i instalacji zmierzy się z tematem teatralnej wspólnoty. Laurent Cheto-

Tarkowskiego i „Artystów”, serialu Moniki Strzępki i Pawła Demirskiego.

Na finał Malty 24 czerwca wystąpi zespół Laibach. Słowenci zaczynali na początku lat 80., będąc częścią multimedialnej grupy artystycznej Neue Slowenische Kunst, a także pionierami muzyki industrialnej.

Zasłynęli prześmiewczymi interpretacjami piosenek The Rolling Stones, The Beatles czy przeboju „Life Is Life”. Muzycy wykorzystują prowokację, tak jak Frlić, balansując na cienkiej granicy ironii i tego, co serio. Od



♦ **Bike Bands Opening** pod kierunkiem Luca, rapera, rozpocznie festiwal



♦ **Oliver Frlić (od prawej) i Goran Injac**, chorwacki i serbski kurator Malta Festival

jasno określonych przekonań i wartości wykluczających poszanowanie dla pluralizmu postaw i poglądów.

Bałkany wszędzie

Jak podkreślił Michał Merczyński, pracę nad tegorocznym programem Malta Festival z udziałem Chorwata Olivera Frlijca i Serba Gorana Injaca zaczęły się dwa lata temu.

– Uważaliśmy, że sytuacja na Bałkanach będzie swego rodzaju memento dla bardzo radykalnych postaw, jakie się już wtedy kształtowały – mówi szef Malty. – Mam na myśli również wojnę na Ukrainie. Przecież wydarzenia na Bałkanach – zabójstwo księcia Ferdynanda w Sarajewie – rozpoczęły de facto polityczną i społeczną historię XX wieku. A także zakończyły, jeśli za ten koniec uznać masakrę w Srebrenicy. Na Bałkanach wciąż nieustan-

rym prześladowania artystów oraz różnorodne formy politycznej i religijnej cenzury są na porządku dziennym i są niczym innym, jak tylko poważnymi próbami ograniczenia wolności słowa i wypowiedzi artystycznej.

– Zatytułowaliśmy tegoroczny program festiwalu „Platforma Bałkany” – powiedział Goran Injac. – Chodzi nam o abstrakcyjne miejsce spotkań idei oraz o rzeczywiste miejsce spotkań ludzi. Wychodzimy z założenia, że Bałkany to nieistniejąca nienarodowa przestrzeń, która istnieje jako wyzwanie, jako pomysł wspólnoty, kiedy się spotykamy. Oprócz spektakli pokażemy też projekty wizualne, dając największą przestrzeń debatom, wykładom, rozmowom.

Bałkańscy kuratorzy pokażą w Poznaniu „Turbofolk”. To spektakl o styku polityki i kultury, inspirowany kiczową muzyką z byleż Jugosławii.

obozie koncentracyjnym w Omarskiej, gdzie obecnie jest fabryka międzynarodowego koncertu. Duńska choreografka Mette Ingvartsen zaprezentuje „69 positions” – solowy performance na temat seksualności. Malta wciąż czeka na dotację z resortu kultury.

Dzwonki i trąbki

Otwarciaową paradę rowerową przygotował i poprowadził raper Luc.

– Stworzymy pierwszą w Polsce orkiestrę na rowerach, która ma swoje korzenie w Rebel Babel, projekcie łączącym muzyków z różnych krajów – powiedział Luc. – Zależy nam na tym, żeby każdy przyjechał na swoim rowerze i uczestniczył w paradzie, którą udziwiać będą orkiestry. Bardzo się cieszę, że możemy mówić o artystyczno-fizycznej spójności, bo zarówno instrumenty,

Merczyński. – I tym razem odbywać się będą debaty, dyskusje, spektakle i koncerty. Działac będzie bar i nocne silent disco. Nowością będzie akcent scenograficzny, czyli mur.

– Chodzi o to, że jedna trzecia państw na świecie postawiła już bądź buduje mury i zasieki, łącznie tysiące kilometrów fortyfikacji, które

RZECZPOSPOLITA
PISALIŚMY O TYM:
Muzycy grupy Yes, Patti Smith i Voo Voo oraz Korn wystąpią w tym roku na **Festiwalu Legend Rocka w Dolinie Charlotty**.
„Gwiazdy, które nie gasną”
11 kwietnia 2017 r.
📧 zycieregionow.pl

oddzielają od siebie różne narody i społeczności – powiedziała Joanna Pańczak, kurtorka Generatora. – Postawimy mur po to, żeby unaocznić, czym jest i jakie skutki wywo-

uane, jeden z najważniejszych choreografów działających w Europie, po raz pierwszy przyjedzie do Polski. Pokaże „Khaos”, abstrakcyjną wizję tego, jak tracimy orientację we współczesnym świecie.

Mocne granie

Na placu Wolności zobaczyć będzie można spektakle dla szerszej widowni. Mariusz Bonaszewski przedstawi monolog z Szekspira, Danuta Stenka „Życie jest bajką”, zaś Jan Peszek pokaże „Scenariusz dla nieistniejącego, aczkolwiek możliwego aktora instrumentalnego”.

Program dopełni film. To rzadka okazja, żeby zobaczyć awangardowe filmy jugosłowiańskiej czarnej fali z lat 60. i 70. i wziąć udział w przeglądzie obrazów serbskiego reżysera Żelimira Žilnika. Zaplanowano także pokaz dzieł Andrieja

początku intrygowali estetyką totalitarną. Ubierali się w uniformy, używali stylizowanego krzyża, grali na marszową nutę. Z jednej strony ujawniało to zakorzenioną w krajach naszej części Europy absurdałną fascynację faszyzmem i komunizmem, z drugiej zaś prowokowało do pytań, co znaczy sztuka wywołująca mocne masowe emocje. Muzyka Laibach jest ich papierkiem lakmusowym.

W sierpniu 2015 roku grupa była pierwszym europejskim zespołem zaproszonym do Korei Północnej. Trzy lata temu wydała płytę „1 VIII 1944. Warszawa” z piosenkami związanymi z powstaniem warszawskim. W Poznaniu Laibach wystąpi w parku Wieniawskiego z towarzyszeniem orkiestry. ☺

Szczegółowy program
www.malta-festival.pl

@ masz pytanie, wyślij e-mail do autora

j.cieslak@rp.pl